

спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / С. І. Алаіс. – К., 2003. – 20 с.

16. Тімуш І. С. Інтегральний погляд на право : [монографія] / І. С. Тімуш. – К. : Атіка, 2009. – 284 с.

17. Лемак В. В. Правова реформа в Чехії і Словаччині в умовах постсоціалістичної модернізації: теоретичні і практичні проблеми : автореф. дис. докт. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / В. В. Лемак. – Х., 2003. – 40 с.

18. Ющик О. І. Правова реформа: загальне поняття, проблеми здійснення в Україні : [монографія] / О. І. Ющик. – К. : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1997. – 192 с.

19. Рабінович П. Загальна концепція правової реформи в Україні: до характеристики вихідних засад / П. Рабінович // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – № 1. – С. 15 – 24.

20. Малишев Б. В. Правова система (телеологічний вимір) : [монографія] / Б. В. Малишев. – К. : Дакор, 2012. – 364 с.

21. Плавич В. П. Проблеми сучасного праворозуміння : навч. посіб. / В. П. Плавич. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. – 215 с.

**Курилін Іван Ростиславович, доцент
кафедри криміналістики та судової
медицини НАВС, кандидат юридичних
наук, доцент**

ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИННОГО ПОСЯГАННЯ, ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВУ СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Криміналістична характеристика окремої категорії злочинів є елементом структури методики їх розслідування [3, с. 16].

Під криміналістичною характеристикою злочинів слід розуміти певним чином упорядковану сукупність даних (відомостей) про криміналістично значимі ознаки злочинів [3, с. 10].

Серед науковців існують різні погляди щодо проблеми формування структури криміналістичної характеристики.

Так, В.М. Салтевський вважає, що основними елементами криміналістичної характеристики є: 1) предмет безпосереднього посягання; 2) спосіб вчинення злочину (в його широкому розумінні); 3) типова обстановка — «слідова картина»; 4) особа злочинця; [2, с. 419]

Отже, серед основних елементів криміналістичної характеристики злочинів науковці виділяють предмет злочинного посягання, і визначають його, як кінцевий продукт, результат протиправної діяльності суб'єкта, перед яким опиняється слідчий на етапі досудового розслідування [1, с. 45]

Предметом злочинного посягання *порушення авторського права і суміжних прав* (ст. 176 КК України) є твори науки, літератури, мистецтва, комп'ютерні програми та бази даних, виконання, фонограми та програми мовлення, об'єкти суміжних прав.

До творів науки, літератури та мистецтва відносяться: а) літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо); виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори; б) комп'ютерні програми, бази даних; в) музичні твори з текстом і без тексту; драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу, та їх постановки; г) аудіовізуальні твори (кінофільми, телефільми, відеофільми, діафільми, слайдофільми), твори образотворчого мистецтва; д) твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва; е) фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії; є) твори ужиткового мистецтва, в тому числі твори декоративного ткацтва, кераміки, різьблення, ливарства, з художнього скла, ювелірні вироби тощо, якщо вони не охороняються законами України про правову охорону об'єктів промислової власності; ж) ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, твори що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності; з) сценічні обробки творів і обробки фольклору, придатні для сценічного показу, похідні твори; и) збірники творів, збірники обробок фольклору, енциклопедії та антології, збірники звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за добром, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини; і) тексти перекладів для дублювання, озвучення, субтитрування українською та іншими мовами іноземних аудіовізуальних творів.

Під суміжними правами законодавство України розуміє права виконавців, виробників фонограм, відеограм і програм організацій мовлення. Цим поняттям охоплюються чотири групи прав: а) права

виконавців; б) права виробників відеограм; в) права виробників фонограм; г) права організацій мовлення на свої програми (передачі). Отже, об'єктами суміжних прав законодавство України визначає виконання, фонограму, відеограму і програму (передачу) теле- чи радіомовлення.

Предметом злочинного посягання *порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію* (ст. 177 КК України) є:

а) *винахід* – результат творчої діяльності людини у будь-якій галузі науки і техніки, технології виробництва тощо., об'єктом винаходу може бути продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини), а також спосіб виробництва;

б) *корисна модель* – конструктивне виконання пристрою;

в) *промисловий зразок* – результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання, ним може бути форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб;

г) *топографія інтегральних мікросхем* – зафіксовані на матеріальному носії просторово-геометричні розміщення сукупності елементів інтегральної мікросхеми та з'єднань між ними;

д) *сорт рослин* – штучно відібрана сукупність рослин з притаманними їм біологічними ознаками і властивостями, що характеризують спадковість, якщо вона має хоча б одну відмінність від відомих сукупностей рослин того ж біологічного виду і може вважатися єдиною з точки зору придатності для відтворення сорту;

е) *раціоналізаторська пропозиція* – технічне рішення, що є новітнім і корисним для підприємства, організації чи установи, котрим воно подається, і яке передбачає зміну конструкції виробу, технології виробництва і застосовуваної техніки або зміну складових матеріалу.

Предметом злочинного посягання *незаконного використання знаку для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару* (ст. 229 КК України) є:

а) об'єкти знаків для товарів чи послуг - словесні, зображувальні, об'ємні та інші позначення або їх комбінації, виконані у будь-якому кольорі чи поєднанні кольорів;

б) фірмове (зареєстроване) найменування – інформація про організаційно-правову форму підприємства, його тип і предмет діяльності;

в) кваліфіковане зазначення походження товару охоплює собою два терміни: назва місця походження товару та географічне значення походження товару;

Список використаних джерел:

1. Криміналістика: [підручник] / [Біленчук П. Д., Лисиченко В. К., Клименко Н. І. та ін.] ; за ред. П. Д. Біленчука. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – К. : Атіка, 2001. – 544 с.
2. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному вигляді) : [підручник] / М.В. Салтевський/ К. : Кондор, 2005. — 588 с.
3. Старушкевич А.В. Криміналістична характеристика злочинів: Навч. посіб. — К.: НВТ «Правник» - НАВСУ, 1997. — 42 с.

Кучук Андрій Миколайович, завідувач кафедри теорії та історії держави і права Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук, доцент

РОЗУМІННЯ ПРАВА: «НАУКОВИЙ» ПІДХІД

Одним з важливих європейських надбань є доктрина верховенства права. Можна стверджувати, що з кінця XX століття вона визначає напрям розвитку держав, міжнародної спільноти. Українська держава також прагне втілювати у життя її положення, проголосивши це у ст. 8 Конституції: «В Україні визнається і діє принцип верховенства права». Не зважаючи на відсутність єдиної узгодженої дефініції поняття «верховенство права», навіть перекладу «Rule of Law» (в перекладі зустрічається і верховенство права, і панування права, і верховенство закону та ін.), західна культура виробила низку положень, які складають зміст Rule of Law і це верховенство безпосередньо застосовується у юридичній практиці. Одними з складових верховенства права є правова визначеність, необхідність дотримання органами публічної влади прав людини, які і визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Відтак, загальні, формально визначені правила поведінки, які приймаються (санкціонуються) державою і нею ж охороняються, складають систему законодавства, яке повинно відповідати «якості закону», тобто принципу верховенства права. На це прямо вказано у рішенні Європейського суду з прав людини у справі «Волохи проти України»